

JUGOSZLÁVIAI JEGYZETEK

II.

Cikkem első részében néhány vonatkozásban érintetem már a jugoszláv ifjúsági szervezeteknek az SSSJ-nek a mi KISZ-ünk szervezeti felépítéséről és funkcióitól bizonyos fókuszterületre és tevékenységére. Erről szeretném most részletesebben szót ejteni.

A jugoszláv felsőoktatási intézményekben a hallgatóknak önálló tömegszervezete van: az SSSJ, amelynek taglétszáma közel százezer jelenleg. Az egyetemisták és főiskolások tömegszervezete szorosan együttműködik a SOJ-jal, a jugoszláv Ifjúsági Szövetséggel.

Az SSSJ-nek a hallgatóság javarésze tagja, így Novi-Sadon például az egyetemi és főiskolai hallgatók 85 százaléka. Az alapszervezetek évfolyamokra épülnek, vagy szakokra a konkrét helyzetből adottságoktól függően. Egy-egy alapszervezet taglétszáma általában 100–150 fő.

A jugoszláv egyetemisták és főiskolások ifjúsági szervezete mindenütt részt vesz az intézmények társadalmi öngazdálkodásában: 1954 óta törvények által előírt módok formáiban működik. A kar és egyetemi tanácsokba választás útján kerülnek be az ifjúság képviselői. Ott a káderek kivételével minden kérdésben szavazati joggal rendelkeznek. A káderekbe javaslattevő, belejáró jog van. Minden tanácsba három hallgatót szoktak beválasztani. A választott ifjúsági tanácsok kötelesek választóiknak tevékenységükről beszámolni.

Részt vettem Novi-Sadon az egyik egyetemi SSSJ-konferencián ahol megvitatták a szervezet évi feladatait. A felszólalások, a vita általában szinte hangzó, szenvedélyes, néha pattanásig kiéleződött. Sokan vitatták a társadalmi öngazdálkodás problémáit, a hallgatók anyagi gondjairól, a fokozatos oktatással járó nehézségekről vitáztak. Felvetették a kollégiumok irányításának, a sportolás és kulturális szórakozás lehetőségeinek különféle gondjait is.

A szervezet fontos feladatának tartja a hallgatók eszmei-politikai nevelését. A feladatok között helyet kapnak a tananyagokat kiegészítő különböző oktatási tenni-valók is. A tudományos szocializmus témakörének oktatásával például az SSSJ foglalkozik politikai körökben, szemináriumokban.

Vitaforumok, tribünök ezek a körök, amelyek hetenként rendezik meg foglalkozásait, a témát pedig mindig a résztvevők igénye határozza meg. A kérdéseket a vita előtt írásban beadják a hallgatók, azokat aztán a szerkesztő bizottság összegyűjti és felkéri a kérdésekből kirajzolódó témakört legjobban ismerő előadókat a vita bevezetőjének megtartására és a fölmerülő vélemények összegzésére.

Gyakran megtörténik azután, hogy egy-egy vitaforum gondolatai, problémái s a különböző nézetek képviselői az egyetemi újságban vitáznak tovább. A Tribün rendezvényei iránt mindig nagy az érdeklődés.

Persze az egyetemi ifjúsági szervezet tevékenysége nem problémátlanul helyes és jó. A JKSSZ VIII. Kongresszusán több fölvetették például, hogy az egyetemeken meg lehetne magukba zárkoztatni a jövő értelmiségét adó egyetemi ifjúság elszigetelődik a természetben dolgozóktól, munkás és paraszti fiataloktól, Joszipek-Broz Tito éles szavakkal ítélte ezt a jelenséget s felhívta rá az egyetemeken dolgozó kommunisták figyelmét.

Az etikai problémák közül a tanulmányi fegyelmek okozza a legtöbb gondot. Gyönggék a tanulmányi eredmények, magas a lemorzsolódás százaléka, sok az utóvizsga és a halasztott vizsga.

Az SSSJ gondot fordít a hallgatók szünidejének minél egyszerűbb, hasznosabb és tartalmasabb eltöltésére is. Sok helyen működnek a Szünidei Bizottságok. Nyáron a fiatalok építőtáborokban, vállalatoknál dolgoznak. Ezek óta részt vesznek egyetemisták a különféle útiépítések munkáiban, fiúk és lányok egyaránt. Egyetemeken és középiskolákban „brigádklubok” működnek, melyek a nyári munka során kövacsóznak közösségekké s összetartásuk, együttműködésük így nem szakad meg a tanév során sem. A jugoszláv egyetemi fiatalok rész vett a skopjei tragédia után a város újjáépítésének nagy munkájában s verődő mozgalmat is szerveztek ezekben.

A Szünidei Bizottság természetesen gondoskodik más munkalehetőségek felkutatásáról. De lehetőséget nyújtunk teremtene a nyári pihenésük feltételeinek megteremtéséhez is. Sátoráborokat szerveznek. A szervezet — a diákszervezethez hasonlóan — külön apparátussal rendelkezik s tagjai bekapcsolódnak a gyakorlati szervezési munkákba. Novi-Sadon minden ötödik egyetemi hallgató tagja ennek a társaságnak.

(Folyt. köv.)

Dr. Konez János

testvér lapjaink lapja

Kipontozva...

Jól ismert tény mindenki előtt, hogy bürokráciában hosszú évek óta tartjuk a világszínvonalat és egyre makacsabbul ragaszkodunk ahhoz, hogy hegemoniánkat — ha már több sportágban el is veszítettük — legalább ebben megtartsuk. Természetesen itt is vannak egészen kiugró teljesítmények. Ime:

a közelmúltban zajlott le a selejtezés. Listákat készítették, jó pár példányban leirták a halálra ítélt műszo- rek és egyéb állószövegek nevét, majd a Gazdasági Igazgatóságra került az egész szentesítésre. Egyik alkalommal, amikor a listát a kézbesítő átadta X-nek az teljes vitálkapacitását felhasználva egy-egy szóhoz köztötte, hogy nem jól a kézbesítő megszeppenne: tessék megmondani a hibát. Ismét hallhatóan: ez nincsen kipontozva!?

Azt már mindenkinek tudni kellene, hogy a selejtezést öten írták alá! Úgy kell leírni az egészet ahogy van, de a végén öt aláírásra ki kell pontozni! A neveknek! Vigye vissza és pontoztassa ki! A kézbesítő visszavitte és... az utójáték már lényegtelen.

Mi tudjuk, hogy a szociálista társadalomban is kellenek hivatalok, de azt nem hisszük, hogy ilyen hivatalnokok! Nem állítom, hogy jellemző, de elég gyakran előfordulnak hasonló esetek. Miért? Azt mi nem tudhatjuk, de minden bizonyval a bürokrácia lelkes hívei Ok! Féltik, hogy egyszer elveszítjük hegemoniánkat, pedig ennek előbb-utóbb be kell következnie! Mindenki számára jobb lenne, ha ezt Ok is belátnák.

—KASZA—

„EGYETEMÜNK”, VESZPRÉM: Új kezdeményezés:

A VVE tudományos diákkörei — a Magyar Kémikusok Egyesülete Ifjúsági szakosztályának közreműködésével — február és március folyamán előadásokat rendeznek, melyeken a tudományos diákköri tagok számolnak be munkáik eredményéről.

Ennek a programnak jegyében február 4-én este az Általános és Szervetlen Kémiai Tanszéken „felt ház” előtt tartotta meg a Radiokémia Tanszéken dolgozó Sárkány Antal harmadéves hallgató előadását. A megszólalás hányados meghatározásával foglalkozott zónás tisztítás esetén (tellur — ön rendszer). A téma aktualitását az adja, hogy a felvételezők területén egyre több esetben van szükség 10–9, 10–10 szálalékban jelenlévő szennyezőanyagokra.

A szerző nagy matematikai apparátust vonultatott fel és átfogó irodalmi összefoglalást adott. A hozzászólók az elismerés mellett hibaként rótták fel, hogy saját munkáját éppen csak megemlítette és kérték a gyakorlati munka és a kapott eredmények ismertetését.

A tudományos diákkörök vezetősége úgy tervezi, hogy az elkövetkező időszakban minden esütörtökön hasonló jellegű előadást tart egy-egy pályázó.

Fonyó Zsolt

„KÖZGAZDÁSZ”, BUDAPEST: „Jegymegajánlás”

Az elmúlt félévben új osztályzási módszert alkalmaztak egyes tanszéken, amit a diákszaj „jegymegajánlás”-nak nevezett el.

Sok hallgatóban merült fel a kérdés: vajon lesz-e ilyen a jövőben is, mi volt a célja és arra is kíváncsiak vagyunk, milyen eredményt hozott?

Kérésünkre Benedek Jánosné a statisztikai tanszék docense elmondotta, hogy ez ideiglenes, és a mostani első évesek egészen más tematika szerint tanulnak. Most a hallgatóknak csak azokat az anyagrészeket kellett megtanulniuk, amelyekből a gyakorlatokon feladatokat is megoldottak. Ennek alapján bizonyos mértékig más jellegű volt a felkészülés. Mivel a gyakorlatok nem oldották meg a példákat a tankönyv minden fejezetéből, ez jelentős könnyítést jelent.

— Nem elégedve meg az írásbeli jeggyel, hányan jelentkeztek szóbeli vizsgára?

— Az érdekelt hallgatóknak mintegy 10 százaléka. A szóbeli vizsgán kapott eredmények, körülbelül egy jegy különbséget hoztak, pozitív, vagy negatív irányban. Az elmúlt évek eredményéhez hasonlítva, nem javult a csoportok átlaga.

A matematika tanszéken Varga elvtárs tájékoztatt az új vizsgarendszerről. Hangsúlyozta, hogy tulajdonképpen nincs szó jegymegajánlásról. A hallgatóknak írásbeli dolgozatot kellett írni, de azok, akik úgy érezték, hogy feleletükkel többet tudnának nyújtani, lehetőséget kaptak rá. A szóbeli vizsgára, hasonlóképpen a statisztikához, nemcsak javítható, hanem rontható is írásbeli eredményén, legelőbb azokban, ahol szerepelt, és általában jobb jegyet kapott dolgozatuk értékénél.

A csoportok tanulmányi

átlaga matematikából is az elmúlt évek eredményét hozta. A kereskedelmi karé például 3,01 volt. Az ipari karon ennél valamivel rosszabb eredmény született, míg az általános karon körülbelül azonos.

Az új rendszer bevezetésére úgy került sor, hogy az elmúlt években a hallgatók csak aláírás kaptak, amit viszont írásbeli dolgozat alapján adhatott meg a tanszék.

Véleményem szerint — mondotta Varga elvtárs —, bizonyos hátrányai is vannak e módszernek. Akinek tanulmányi átlagát nem javítja a szóbeli vizsgán esetleg elérhető jobb eredmény, nem jelentkezik arra, s így nem ösztönzi nagyobb erőfeszítésre.

A matematika tanszéken is azt a választ kaptuk, hogy a „megajánlásnak” csupán átmeneti jellege van. A következő években csak fél évig oktatnak gazdasági programozást, az előadást gyakorlatok követik, s ha a hallgatóknak feltétlenül vizsgázniuk kell. A vizsga valószínűleg szóbeli és írásbeli részből fog állni, hiszen a tárgy jellege ezt megköveteli.

Lakatos Barnabás

Jugoszláv egyetemisták a nagy autósztráda építésénél.

Film készül

A megyei filmklub amatőrjeinek műhelyében

A gondolatok képi formában történő kifejezésének — a filmnek — több és több barátja lesz. Csongrád megyében az amatőr filmeseket a Csongrád megyei Filmklub gyűjti egybe, melynek több egyetemi hallgató tagja is van. A társaság egyik agilis filmese Gaál Csaba, akivel alkalmam volt több ízben találkozni. Legutóbbi találkozásunkkor elmesélte, hogy most készül a megyei nem hivatásos filmfesztiválra, majd ezután a következő állomás az egyetemi hallgatók számára kiírt országos amatőrvetélkedés. Ezekre az alkalmakra készíti új filmjét.

Az élet vidám oldala

Szívélyes invitálás után megnéztem a film egyes részének felvételeit, no meg közben értesülést szereztem az előkészületekről is. A készülő film azt szeretné megmutatni a nézőnek, hogy milyen nehéz is filmet készíteni — jobban mondva — nem könnyű a témát megtalálni. A rendező — aki egyben az operatőr is — szeretné mind ezt az éremvidámabb oldaláról bemutatni.

Nos, akkor pár szót a forgatás előtti előkészületről. Egy film elkészítése valóban komoly munkát igényel, amit a látottak is bizonyítottak. Barátom forgató teamjének nincsenek valami jó anyagi feltételei. Szerencsére a filmet a klubtól kapták, ami tekintélyes összegbe került. Ezután még egy lényeges és nehéz lépés következett: a kosztümök beszerzése.

Forgatás és felforgatás

Végre elérkezett a forgatás napja. A belső felvételek a Virág Cukrászdában folytak. Barátom szerint nem nagy örömet szereztek a személyzetnek: talán befolyásolta a vasárnap délelő-

ti fogyasztást ez a kis sűrűgödés?! Bár örülhetek volna egy kis reklámnak. A vendégek viszont nagyon kedvesek voltak, még segítettek is a „stáb” munkáján.

Délután már a szabadban folyt a munka, s a nagy jelenetek készültek. Színhely a korzó volt, ami ideális környezetet nyújtott a filmesek számára. Nagy izgalommal nekiláttak, s kattogott is már a felvevő. Többek között olyan jelenetet is láttam, amikor a filmbeli rendező nagy hévvel, szájjához illesztett háztartási tölcserrel igazgatta a nemlétező statiszták gárdát. Egy mellett álló idősebb néni csodálkozva jelentette ki, hogy „egyéltálán kinek és minek beszél az az ember ott!”

Szerpel egy operatőr is a filmben, aki nagy temperamentummal berregtet egy ősi felvevőt. Peregnek a képek, s egyszer csak megjelent a jelenség lehetett. S ekkor villant át agyamon a gondolat: hátha az eszmei mondanivaló burkolt formában való kifejezése lesz a következő képsor. Úgy gondolom, ezeket az asszociációimat most inkább nem közlöm.

Az utcaseprő pörüljár

A lassan kordont alkotó nézők számára is kellemes élmény volt az „utcaseprő” megjelenése, ami még eredetibb tette fellépését, a hatalmas por, mely seprője nyomán keletkezett. A spontán megnyilvánulások általában eredetien hatnak. Szerencsére itt is akadt, mikor

egy kergetőzési jelenet közben az „utcaseprő” a csúszós talajú virágyon teljes hosszában elfeküdt. Nem mondom, jó látvány volt. Sáros kéz, ruha, s a riadt arc betetőzte végképp a mindvégig vidám légkört hangulatot.

Sötétedett, mikor befejeződött a napi program. A nézők szétszözlottak s a stáb felszedte sátorfáját, visszavonult felmelegedni és ruhát szárítani.

Féi Pál

Dr. Rác Miklós

Február 18-án délelőtti vizsgáztatás közben tragikus hirtelenséggel elhunyt dr. Rác Miklós, a Germán Nyelvek és Irodalmak Tanszékének adjunktusa. A halál korán ragadta el, sok immár soha nem teljesíthető szép ígéretet, sok érdekes és sokatígérvő tervet vitt magával, és mi, akik itt maradtunk, egyre fájóbban érezzük az űrt, amelyet maga után hagyott.

Egy küzdalomban és eredményekben gazdag élet záródott le ezzel a váratlan és szomorú eseménnyel, amely minden tragikuma ellenére oly harmonikusan, annyira reá jellemző módon kapcsolódik az általa megélt élethez és az embererkölcs kötelességek maradéktalan teljesítésének maga teremtette búvőkörében élő jelleméhez.

Egyszerű, szűkös viszonyok közül indult el, mindenkor a saját erejére, folyton az új után kutató, de józanul kritikailag szemlélve vezetőjére hagyatva. A debreceni egyetemen végzett egy negyed századdal előt, majd megkezdte tanári-nevelői munkáját; s bár a háború évekig kegyetlen szolgálatában tartotta, mélyseges humanizmusa soha nem tört meg; az emberbe vetett irigylésre méltó hittel kapcsolódott be a szellemi újjáépítés fáradságos munkájában.

Kiváló pedagógus volt, megértő igazgató, szakmailag elsoránúan képzett tanfelügyelő. Sokoldalú érdeklődését mindig az adott pillanatban legfontosabbnak ítélt társadalmi feladat végrehajtásának szolgálatába állította: a Szegedi Tudományegyetem újonnan felállított orosz intézetének

egyik első munkatársa, sőt egy ideig igazgatója volt, majd a bölcsészkar adminisztráció vezetését látta el mint kari titkár, a német nyelvű tanárképzés megindulása óta a német tanszék munkájában kapcsolódott be, vállalva a szervezéssel, az elindulás bizonytalanságával járó nehézségeket.

Oktatói munkáját a legnagyobb odaadással végezte, a német történeti nyelvtan magas szinten álló, nagy tudású előadója volt, előadásaiiban a tudományosság igénye és a gyakorlati pedagógiai célkitűzések szerencsés szintézisben olvadtak össze.

Ha a korábbi időszakban a hányattatások, a mindig más irányú feladatok nem engedte is meg neki azt, hogy széles körű ismereteit teljes egészségben a tudomány fejlesztésére felhasználja, az utóbbi években egyre intenzívebben foglalkozott szaktudományos kérdésekkel; a hazai germanisztika nagy vesztesége, hogy kandidátusi disszertációja, amelyre pedig oly nagy megalapozottsággal, igazi filológusi aprómunkával készült, alaktalan torzóban maradt.

Tudásánál, pedagógiai rátermettségénél szeretemtelőtlőségénél csak szerényesége volt nagyobb, valójában csak most, hogy elvesztettük, tapasztaljuk igazán, mennyire nélkülözhetetlen volt önfeladkozó, de szinte észrevétlenül, minden hivalkodás nélkül elvégzett munkája.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

K. Z.